GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése luni 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ: la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 224. *Duminecă, 11 (23) Octomvre.* **1887.**

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Octomvre 1887 st. v., s'au începutŭ unŭ nou abonamentŭ pe trilunîulŭ Octomvre, Novembre şi Decemvre la care invitămŭ pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **3 fl.**	pe trei lunĭ **10 franci**
„ şése „ 6 „	„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **12** „	„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Abonaţilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ făşiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Braşovŭ, 10 Octomvre 1887.

Conflictulŭ dintre Cehĭ şi guvernulŭ austriacŭ, care în ḑilele din urmă devenì fórte acutŭ, este în ajunŭ de a se aplana.

Causa acestui conflictŭ, precum bine sciu cetitorii noştri, au fostŭ mĕsurile, ce le luase ministrulŭ de instrucţiune Dr. Gautsch prin aceea, că a retrasŭ subvenţiunile de statŭ dela mai multe scóle secundare cehice şi a refusatŭ de a da ajutorŭ din visteria statului la înfiinţarea unorŭ nouĕ scóle, a cărorŭ necesitate era reclamată de poporaţiunea cehă.

Ordonanţa din vorbă a ministrului, cu tóte că a primitŭ şi aprobarea împĕratului, a pricinuitŭ în Boemia şi Moravia o mare agitaţiune. S'au ţinutŭ meetingurĭ cehice, carĭ au protestatŭ în contra procederei ministrului Gautsch, prin care se violéză interesele de cultură ale naţiunei cehe şi se creéză unŭ precedentŭ periculosŭ. Ḑiarele cehice de altă parte au îmbărbătatŭ necurmatŭ acéstă agitaţiune de protestare, criticândŭ fórte aspru guvernulŭ şi mai alesŭ pe ministrulŭ Gautsch.

S'a încinsŭ totŭ din acésta causă o înverşunată cértă şi între cele douĕ partide cehice. Aderenţii lui Gregr, carĭ formézà o mică minoritate între deputaţii cehĭ, au redicatŭ grave acusărĭ în contra partidei lui Rieger, pentru că a toleratŭ sĕ ajungă lucrurile aşa departe. Astfeliu „Cehii tinerĭ“ cu organulŭ lorŭ „Narodni Listy“ s'au pusŭ în fruntea agitaţiunei cu lozinca: „Josŭ cu Gautsch!“.

Certa înfocată dintre partidele cehice a agravatŭ numai situaţiunea şi îndată ce s'a deschisŭ parlamentulŭ din Viena deputaţii cehĭ din ambele partide au năvălitŭ asupra guvernului. Acţiunea parlamentară pornită în contra ordonanţei lui Gautsch a culminatŭ în interpelarea ce a adresat'o guvernului Dr. Rieger.

Scimŭ că Cehii formézà fracţiunea cea mai însemnată a maiorităţii pe care se sprijinesce aḑĭ cabinetulŭ Taaffe. Era clarŭ prin urmare, că acestŭ cabinetŭ trebuia sĕ afle o modalitate de a aplana conflictulŭ cu Cehii, décă voia sĕ se susţină la putere şi décă mai alesŭ nu voia sĕ-şĭ părăséscă programa de până acuma.

Şi, precum se asigură, ministeriulŭ Taaffe a şi alesŭ din douĕ rele pe celŭ mai micŭ şi s'a hotărîtŭ a aplana conflictulŭ cu Cehii; făcêndu-le unele concesiunĭ în privinţa scólelorŭ din oraşele Pilsen, Krainburg şi Kremsier şi concedându-le înfiinţarea unui consiliu alŭ scólelorŭ industriale pentru Boemia.

Decretulŭ împĕrătescŭ privitorŭ la scólele medii se va modifica aşadĕr în favórea pretensiunilorŭ cehice şi întrebarea este numai décă ministrulŭ Gautsch va mai remâné în cabinetŭ în urma acésta, séu nu.

Bărbaţii de statŭ cehĭ suntŭ prea înţelepţĭ decâtŭ ca sĕ compromită causa naţiunei lorŭ printr'unŭ pasŭ neprecugetatŭ, de aceea credemŭ, că se vorŭ mulţămi cu concesiunile ce li le face cabinetulŭ Taaffe, mai alesŭ după ce Polonii au declaratŭ că le vorŭ sprijinì justele pretensiunĭ, însĕ numai sub condiţiunea ca sĕ nu i se creeze guvernului dificultăţĭ.

„Cehii tinerĭ“ se 'nţelege nu se vorŭ mulţămi nicĭ cu acésta şi vorŭ pretinde retragerea totală a ordonanţei şi demisiunea lui Gautsch. Şi credemŭ că tactica lorŭ nicĭ nu e greşită încâtŭ adecă prin acésta prepară terêmulŭ pentru nouĕ concesiunĭ.

Destulŭ că centraliştii nemţĭ nu vorŭ avé bucuria de a vedé rĕsturnatŭ sistemulŭ Taaffe, din contră se va dovedi că contele Taaffe îşĭ urmăresce ţinta de a împăca naţionalităţile cu-o tenacitate rară.

Sĕ se dea fiă-cărui poporŭ ce este alŭ lui, acésta este, după noi, cea mai sănătósă politică, ce-o póte urmărì unŭ guvernŭ din acéstă monarchiă poliglotă!

Unŭ deputatŭ

la trei milione de Românĭ.

Sub acestŭ titlu publică „Unirea“ de Vinerĭ 9 Octomvre a. c. unŭ lungŭ articulŭ, din care estragemŭ unele părţĭ, ca sĕ védă cetitorii noştri cum se judecă şi dincolo de Carpaţĭ asupra pasului întreprinsŭ de generalulŭ Doda.

După ce ḑice că din tóte părţile a începutŭ sĕ li se strige Maghiarilorŭ „josŭ masca“, „Unirea“ scrie următórele:

Nu mai departe decâtŭ ḑilele acestea, „*Le Siècle*“ descriindŭ deplorabila stare a financielorŭ unguresci într'o corespondenţă pe care a reprodus'o »Unirea“, le spunea că maghiarismulŭ e în ajunŭ de a depune armele şi că cu tótă sclipirea gloriei sale va fi în curêndŭ silitŭ sĕ renunţe la chimerele pompóse şi la proiectele de stăpânire pentru a se pune sub tutelă, ér „*Allg. Ztg.*“ din Munich dela 9 curentŭ, vorbindŭ într'unŭ articulŭ, intitulatŭ „Parlamentarismulŭ ungurescŭ«, de decáderea vieţei parlamentare în Ungaria, ḑicea: „Splendórea presentului se vede că s'a cumpăratŭ în socotéla viitorului. Apunerea parlamentarismului ungurescŭ invólvă unŭ periculŭ seriosŭ pentru Ungaria, fiindŭ că ideia de statŭ se confundă la ei indisolubilŭ cu ideia parlamentarismului. Esperienţele istoriei moderne suntŭ o dovadă că de câte orĭ n'a mai esistatŭ unŭ parlamentŭ ungurescŭ, nicĭ statulŭ ungurescŭ ca atare n'a mai esistatŭ. Bóla parlamentarismului maghiarŭ ameninţă principiulŭ vitalŭ alŭ statului ungurescŭ, şi astăḑĭ parlamentulŭ Ungariei se găsesce deja într'unŭ stadiu, în care nu mai póte fi vorbă de sănĕtate şi înflorire; sângele s'a scursŭ dintr'ênsulŭ, elŭ a devenitŭ anemicŭ.“

„Şi cu tóte aceste“, esclamă „Unirea“, „Maghiarii nu vorŭ sĕ înţelégă; ei póte că nicĭ nu vorŭ mai fi în stare sĕ védă prăpastia, ce şĭ-au deschis'o“. Ḑice apoi că Maghiarii se găsescŭ într'o „stare patologică“, care din ce în ce ia unŭ „mersŭ mai îngrijitorŭ“ . . . . „ei se sparià de-o biată ţĕrancă încinsă cu bete în culorile Transilvaniei, ei au frică de ḑiare şi de cărţĭ scrise în românesce, ei strigă conspiraţiă când audŭ pe doi copii vorbindŭ între ei românesce“ s. c. l. Trece apoi la „uniculŭ deputatŭ pentru trei milióne de Românĭ“ şi ḑice că „acestŭ simptomŭ e de ajunsŭ sĕ dea pe faţă greaua bólă de care suferŭ Ungurii“, şi continuă astfelŭ:

„Da, unŭ deputatŭ la trei milióne de Românĭ — écă desvĕluită, în douĕ cuvinte, întréga sistemă constituţională a regatului maghiarŭ!«

»Décă venerabilulŭ generalŭ Traianŭ Doda n'ar fi avutŭ, în tótă cariera sa de omŭ publicŭ, vre-unŭ altŭ meritŭ decâtŭ ar fi datŭ pe faţă, prin scrisórea sa către d. Toma de Péchy, preşedintele camerei ungurescĭ, acest lucru ne mai pomenitŭ, acéstă abnormitate a vieţei constituţionale din Ungaria, totuşĭ meritulŭ lui ar fi imensŭ. Nu e nevoe sĕ spunemŭ publicului românŭ cine e generalulŭ Traianŭ Doda. Toţĭ îlŭ cunóscemŭ, toţĭ venerămŭ figura lui leală, francă, românéscă, toţĭ onorămŭ cu respectŭ pe acestŭ bĕtrânŭ, luptătorŭ neclintitŭ, care nicĭodată în lunga sa viéţă nu s'a abătutŭ de pe calea cea dréptă. Unŭ Traianŭ Doda póte sĕ vorbéscă cum a vorbitŭ în scrisŭ către preşedintele camerei ungurescĭ, când îlŭ anunţă că nu se va presinta în dietă, şi 'i stă bine când amintesce că elŭ totdéuna e gata de a murì pentru naţiunea sa, ar fi unŭ trădătorŭ décă ar renunţa la mandatulŭ sĕu de deputatŭ, căcĭ ar sacrifica cu modulŭ acesta singurulŭ districtŭ în care poporulŭ românŭ, cu tóte presiunile electorale cele mai sĕlbatice, a isbutitŭ sĕ alégă pe unŭ Românŭ“.

»Generalulŭ Doda spune verde trufaşei naţiunĭ maghiare că »metoda urmată de guvernŭ în ce privesce conducerea alegerilorŭ pentru cameră, la alegerile din urmă, a atinsŭ punctulŭ culminatŭ; că puterea statului aplică formulele constituţionale astfelŭ, că adevĕratele drepturĭ şi garanţii constituţionale servescŭ ca mijlóce artificiale de înăbuşire a tuturorŭ justelorŭ aspiraţiunĭ ale poporului românescŭ,“ ceea ce, cu alte cuvinte, vré sĕ ḑică că trei milióne de Românĭ au fostŭ scoşĭ afară din lege, că constituţiunea pentru ei a fostŭ sfăşiată de înşi-şĭ Maghiarii. Şi că glasulŭ Românilorŭ a fostŭ năbuşitŭ într'unŭ modŭ sistematicŭ şi cu o rea voinţă fără esemplu de către regimulŭ ungurescŭ e destulŭ sĕ amintimŭ că ei, carĭ suntŭ la numĕrŭ mai bine de jumĕtate câţĭ se găsescŭ Ungurĭ în totŭ regatulŭ maghiarŭ, au ajunsŭ astăḑĭ sĕ nu aibă decâtŭ unŭ singurŭ representantŭ, pe câtŭ timpŭ, ar trebui sĕ aibă celŭ puţinŭ 78 de representanţĭ décă nu şi mai mulţĭ, căcĭ, deşi cercurile electorale au fostŭ împărţite cu o culpabilă vicleniă, Românii totuşĭ constituescŭ marea maioritate în vre o 70 până la 75 de districte. Şi într'adevĕrŭ, camera ungurésca compunêndu-se din 424 de membrii, după cum nĭ-o spune generalulŭ Doda, ér ţerile corónei ungare avêndŭ vre-o 16 milióne de locuitorĭ, vinŭ vre-o 26 de representanţĭ la unŭ milionŭ de locuitorĭ, ceea ce face la trei milióne de Românĭ 78 de deputaţĭ«....

„....Şi opiniunea publică a începutŭ sĕ se deştepte. Mai e trebuinţă de încă o dovadă? Étă ce mai găsimŭ, în acéstă privinţă, într'o corespondenţă din Praga către »*Le Siècle*“ pe care o publică în numĕrulŭ sĕu dela 30 Septemvre trecutŭ:

»Orisontulŭ nu mai e de unŭ albastru azuriu pentru dualismŭ. Pe fiăcare ḑi, din contră, cerulŭ se întunecă. Liniştei înşelătóre a celorŭ dintêiu anĭ au urmatŭ tunete înainte mergĕtóre unorŭ furtunĭ înspăimântătóre“.

„Câtŭ pentru sine, Ungaria s'a pusŭ în siguranţă în contra periculelorŭ imediate. Graţiă presiunelorŭ oficiale, séu mai multŭ graţiă terorismului exercitatŭ cu neruşinare în timpulŭ periodei electorale în tóte ţĕrile slave şi române, noua cameră va înfăţişa plăcutulŭ specimenŭ alŭ unui maghiarismŭ curatŭ. Asupra 500 membri, naţionalităţile disidente, adecă ḑece milióne de suflete, ḑicênd douĕ treimĭ ale deputaţiunei întregĭ, nu vor numĕra nicĭ ḑece representanţĭ. Slovacii, carĭ suntŭ trei milióne, nu vorŭ avé *măcarŭ unulŭ.* De aceea, se înţelege, óre pentru ce au începutŭ sĕ se pue în înţelegere cu Cehii? Croaţii, adecă cei mai intransigenţĭ adversarĭ ai Maghiarilorŭ, trimitŭ la Peşta patru-ḑecĭ amicĭ personalĭ ai d-lui Tisza. Maioritatea ministerială înfăţişéză unŭ grupŭ compactŭ de 260 mamelucĭ. Şi oposiţiunea? Oposiţiunea, care numĕră 185 membri, este *ultra ungurésca* şi învinuesce pe actualulŭ ministerŭ de moliciune şi slăbiciune. Ea îlŭ găsesce pré mlădiosŭ faţă cu Viena şi cu Slavii. Pe scurtŭ ea se plânge că nu se reconstituesce în destulŭ de curêndŭ regatulŭ lui Arpadŭ şi că regele Ungariei nu e încă destulŭ de puternicŭ, îndestul de agresivŭ în contra împĕratului Austriei. Ea ar voi o armată curatŭ ungurésca în locŭ de nisce miserabilĭ honvedĭ. Ea ar voì o diplomaţiă maghiară care ar maghiarisa Dunărea până la Marea Neagră şi ar pune la loculŭ lui pe autocratulŭ din St. Petersburgŭ. Ea ar voì... Într'adevĕrŭ, e de regretatŭ că aceştĭ nepoţĭ şi moştenitorĭ ai lui Kossuth nu suntŭ în starea de faţă la putere. Legenda liberalismului ungurescŭ s'ar sterge în curêndŭ

şi darea pe faţă a maghiarismului curatŭ ar face, pe Francesĭ mai alesŭ, sĕ rĕmâie încremenițĭ".

Croaţii nu se lasă.

Precum scimŭ, consiliulŭ comunalŭ alŭ capitalei croate Agramŭ a hotărîtŭ sĕ îmâneze monarchului o representaţiune, cuprinḑêndŭ diferitele gravamine ale Croaţilorŭ în contra Banului croatŭ Khuen Hedervary, care s'a pusŭ în serviciulŭ guvernului ungurescŭ.

Fóia unguréscă „Pesti Naplo" e informată acum din Agram, că Maghiaronii ne isbutindŭ sĕ zădărnicéscă acestŭ pasŭ, viceprimarulŭ Crnadak a convocatŭ la 14 l. c. o conferinţă a consilierilorŭ comunalĭ. Aceştia au depusŭ câte 5 fl., pentru ca Crnadak sĕ mérgă la Viena, şi sĕ predea cunoscuta representaţiune a consiliului comunalŭ către monarhulŭ séu în cancelaria cabinetului séu sĕ céră o audienţă şi sĕ înmâneze chiar monarchului actulŭ.

Aḑĭ ne comunică o telegramă din Agramŭ, cum că representaţiunea a şi fostŭ deja primită în cancelaria cabinetului.

Ce ḑicŭ acum foile ungurescĭ, care cu cunoscuta lorŭ îngâmfare ḑiceau că nu va fi primită adressa Croaţilorŭ?

SCIRILE ḐILEI.

In comitatulŭ *Cluşului* s'a compusŭ deja lista viriliştilorŭ pentru anulŭ 1888. Amĕsuratŭ numĕrului acestorŭ virilişti, comitetulŭ comitatensŭ va consta pentru anulŭ viitorŭ din 178 membri ordinarĭ şi 12 suplenţĭ. Primulŭ locŭ îlŭ ocupă contele Georgiu Banffy din Bonţida, cu 7394 fl. dare. Urméză ceilalţĭ aristocraţĭ ungurĭ din comitatŭ. Dintre Românĭ aflămŭ pe d-lŭ Eugenŭ Crişanŭ din Bercheşŭ, cu 772 fl. 68 cr. dare. Mai urméză apoi vre-o 5—6 Românĭ după proprietate şi câţĭva preoţĭ, cărora darea li-se socotesce îndoitŭ. Cu unŭ cuvêntŭ, Românii din acestŭ comitatŭ — care are 240,000 locuitorĭ, şi între carĭ celŭ puţinŭ 9 părţĭ suntŭ românĭ — nu suntŭ mai de locŭ representaţĭ în comitetulŭ lorŭ comitatensŭ. De asta au îngrijitŭ Ungurii în comitatŭ ca şi la dietă.

—x—

In ḑilele acestea s'au ţinutŭ consultărĭ, sub preşedinţa ministrului ungurescŭ de interne br. Orczy, asupra stării *teatrului şi operei ungurescĭ din Pesta*. S'a decisŭ ca subvenţiunea de 127,600 fl. ce o dă statulŭ teatrului sĕ se menţină, ér subvenţiunea operei sĕ fiă de celŭ multŭ 300 fl. In cursulŭ consultărei s'a doveditŭ că cheltuelile pe anulŭ 1887 pentru teatru şi operă au trecutŭ deja acum peste preliminarŭ cu 204,000 fl. Cum vedemŭ reducerea subvenţiunei e aşa de mică, încâtŭ totŭ se apropiă de jumĕtatea de milionŭ Cu tótă acéstă colosală subvenţiă din banii Nemaghiarilorŭ, nicĭ teatrulŭ nicĭ opera ungurésca nu se vorŭ susţiné, pentru că Pesta nu e ungurésca.

—x—

Municipiulŭ comitatului Bichişŭ va adresa ministrului ungurescŭ de interne o petiţiune de cuprinsulŭ, ca sĕ se ordóne pe calea legislaţiunei înfiinţarea obligatóre de asilurĭ (grădinĭ) de copii în fiăcare comună. Dér cum, jupânilorŭ, numai asilurĭ ungurescĭ, orĭ după cum e comuna, ungurescĭ, săsescĭ, românescĭ orĭ mixte?

—x—

O nouă dovadă despre *destoinicia soldatului românŭ* ne dă „Naţiunea" din Bucurescĭ. Regimentulŭ alŭ treilea de infanteriă, în marşulŭ forţatŭ ce a făcutŭ dela Galaţĭ la Focşanĭ, unde se facŭ manevre, a percursŭ în două ḑile o distanţă de *şeapte poştĭ*, pe noroiu şi pe plóiă.

—x—

In *Cluşiu* s'a găsitŭ în sĕptĕmâna acésta la capĕtulŭ şoselei Chinteului cadavrulŭ unui ḑilerŭ. Medicii au constatatŭ că mórtea a fostŭ naturală. Se crede că ḑilerulŭ a fostŭ aruncatŭ acolo dintr'o casă, în care a muritŭ. Cercetarea urméză.

—x—

Adunarea ambulantă a *economilorŭ ardelenĭ* a hotărîtŭ în şedinţa ce au ţinut'o la 18 Octomvre n. în Deşiu sĕ róge pe ministrulŭ ungurescŭ de agricultură a interḑice importarea viţei de viiă în Ardealŭ, pentru ca sĕ se evite importarea filoxerei.

—x—

Gimnasiulŭ confesionalŭ ev. de conf. augsb. din *Eperjes*, care are nevoiă de unŭ bugetŭ de 20,550 fl., primesce dela statŭ o subvenţiă anuală de 8700 fl. După contractŭ, ministrulŭ are dreptulŭ sĕ numéscă 4 profesorĭ la gimnasiu, aceştia trebue sĕ fiă de confesiunea evangelică şi sĕ fiă recomandaţĭ de patronatulŭ scólei. — Vorba e că, deşĭ subvenţiunea e totŭ din banii contribuabililorŭ de conf. ev. augsb., ministrulŭ nu'i dă, decă nu i se recunósce unŭ amestecŭ în treburile scólei. Unŭ felŭ de începutŭ de maghiarisare.

—x—

Miniştrii ungurescĭ de interne şi de justiţiă au ordonatŭ aplicarea *precedurei statare* pe durata de o jumătate de anŭ contra ucigaşilorŭ, jefuitorilorŭ şi complicilorŭ lorŭ pe teritoriulŭ comitatului *Somogy*.

—x—

Representanţa oraşului *Raab* a impusŭ orăşenilorŭ unŭ aruncŭ de $55^0/_0$ la dare pe anulŭ 1887. Representanţa oraşului Braşovŭ nu mai scie ce sĕ facă de bucuriă, că totŭ nu e ea cea din urmă! Cu tóte astea tristă bucuriă, când te gândescĭ la veniturile Raabului şi ale Braşovului!

—x—

In Braşovŭ a sositŭ o *trupă teatrală ungurésca* sub direcţiunea d-lui* *Geröfi Andor*. Trupa va juca drame poporale şi operete. Inainte de facerea abonamentului, se vorŭ da ca probă trei representaţiunĭ Mâne, Duminecă séra, se va juca drama poporală „*Felhö Clary*" de Katkay Laszló, lucrare premiată cu 100 de galbinĭ.

Fapte patriotice.

Teuţii de susŭ, Octomvre 1887.

Când unŭ preotŭ, din dorulŭ de-a vedé junimea, speranţa nóstră naţională, lăudândŭ pe Dumneḑeu din corŭ, îşĭ pune ostenéla şi timpulŭ care îi mai rĕmâne pentru puţină recreaţiune pentru învĕţarea tinerimei, elŭ este timbratŭ de maghiarofagŭ (magyarfalo). Décă acelŭ preotŭ pentru a atrage pe copii la scólă îi învéţă şi câte o doină séu cântare naţională, este urgisitŭ sub cuvêntŭ că i-ar învĕţa: „*Sĕ apuce arma în contra Ungurilorŭ*". Aşa se află aceste cuvinte tipărite în „Budapest« Nr. 150 anulŭ Domnului 1887. Totŭ în acésta fóiă şi altele sĕ scrie că învĕţătorulŭ românŭ din Tĕuţii de susŭ ar fi ḑisŭ: »în auḑulŭ mai multora, că dênsulŭ nu se va linişti până ce nu va bea sânge de Ungurŭ." Apoi pe martorĭ nu i amintesce cu numele. Calumnia, minciuna şi neruşinarea unorŭ foi ungurescĭ nu cunoscŭ hotarŭ.

Apoi décă totŭ acelŭ individŭ voiesce a lupta pentru deşteptarea şi luminarea culturală a credincioşilorŭ sĕi în cadrulŭ legilorŭ nóstre bisericescĭ scolare şi a celorlalte legĭ sancţionate de Maiestatea Sa, este împedecatŭ chiar de organele acele carĭ suntŭ chemate a respecta legile.

O fóiă ungurésca ḑice: „A mi közigazgatasunk maga a botrány« (Magyar Állam Nr. 199, 1887), pe românesce: »administraţiunea nóstră însăşĭ este scandalulŭ". Cumcă acésta este aşa vomŭ arăta pe largŭ în următórele:

Inainte de a intra în meritulŭ lucrului, premitŭ următórele: primindŭ graţiósa denumire la acestŭ oficiu aflaiu, că în scólele esistente, carĭ suntŭ basa deşteptării nóstre, din 140 copii abia se potŭ cresce 60 inşĭ. Mĕ puseiu în înţelegere cu poporenii, atâtŭ în filiă câtŭ şi în parochiă, ca în loculŭ acestorŭ scóle sĕ zidimŭ altele, căcĭ a trecutŭ timpulŭ când Românulŭ se crescea numai pentru servitorŭ fără scólă şi fără învĕţătură; aḑĭ scóla trebue sĕ ne fiă mamă. Vĕḑêndŭ poporenii interesarea păstorului s'au plecatŭ şi aşa în cea mai bună înţelegere s'au luatŭ de senatele, scolare hotărîrile, ca în loculŭ acestorŭ scóle, carĭ nicĭ în parte nu corĕspundŭ scopului şi legilorŭ esistente, sĕ zidimŭ altele. Aşa a mersŭ lucrulŭ până a venitŭ planulŭ şi repartiţia aprobată prin Consistorulŭ nostru scolasticŭ diecesanŭ şi până acea aprobare o făcui cunoscută din amvonŭ între poporenĭ.

Indată ce auḑì despre acésta notarulŭ de cercŭ, tótă afacerea nóstră salutară luà o altă faţă. Dênsulŭ, care póte ar fi doritŭ sĕ fiă aprópe de repartiţiă, din care ar fi bine a tăié câte o scrijé, vĕḑêndu-se depărtatŭ, începù a turbura şi agita pe organele sale şi mai alesŭ pe juḑĭ, cu a cărorŭ consêmţĕmêntŭ s'a făcutŭ repartiţia, sub care şĭ-au pusŭ şi sigilulŭ lorŭ comunalŭ; ei şĭ-au mai câştigatŭ parte consângenĭ parte pe cei ce flueră în frunḑă.

Vĕḑêndŭ acésta făcui paşii de lipsă în numele şi din încredinţarea senatelorŭ scolare, cerêndŭ la loculŭ competentŭ ca sĕ se curme acéstă nelegiuire prin următorulŭ recursŭ:

Nr. 77
1887.

Onor. Domnule pretorŭ supremŭ!

In acea bună speranţă, că abusulŭ următorŭ, D-ta, ca celŭ mai competentŭ, îlŭ vei resolva în modŭ justŭ, îmĭ ţinŭ de datorinţă a ţi-lŭ face cunoscutŭ.

Şi anume, după cum sciu ai, cunoscinţă, că senatulŭ scolarŭ gr. cat. românŭ din Satu nou de susŭ în adunarea ţinută la 28 Noemvre a 1886 a luatŭ hotărîrea ca în loculŭ scólei presente care e aprópe ruină, şi pe care şi D-ta ai declarat'o de nefolosibilă, va zidi alta nouă şi încă aşa, ca sĕ corĕspundă în tóte legilorŭ de instrucţiune. § lŭ 9 alŭ articulului de lege XXVIII despre instrucţiune; din anulŭ 1876, apriatŭ şi destulŭ de chiarŭ ḑice: „că comuna alege din sênulŭ sĕu o corporaţiune, acésta este senatulŭ scolarŭ, care se îngrijesce de edificarea scólei, aranjarea şi susţinerea ei şi a învĕţătorului, cum apare din §§. 42—142 ai articulului citatŭ.

Pe lângă tóte că aceste legĭ scolastice suntŭ sancţionate şi puterea lorŭ obligatóre esistă, se calcă în picióre din partea unui diregĕtorŭ, care décă dóră ca cive liberŭ în statŭ n'ar respecta legea, ca diregĕtorŭ este obligatŭ şi chematŭ a o onora şi a pretinde onóre şi respectare şi din partea altora, căcĭ numai aşa póte fi demnŭ de numirea: apĕrătorulŭ legilorŭ. Acéstă persónă oficiósă din cestiune este D. Papp Zsigmond not. cerc. din Feneziu. Faptele acestuia sĕvêrşite în Satu nou de susŭ contra hotărîrei de edificare a scólei voiescŭ a vi-le face cunoscute.

Nu scimŭ din ce rĕutate séu instinctŭ pĕcătosŭ,

FOILETONU.

O NÓPTE TERIBILĂ.

de Maurice Reynold, traducere de Ioanŭ E. Prodanŭ.

(Urmare.)

O impulsiune, pe care René nu o putù domina, îlŭ împinse a prinde mica mână înmănuşată a Ioanei şi a o duce la buzele sale.

Se părù că ea nu observà acéstă sărutare şi continuà:

— Nu-mĭ potŭ da séma cum de vorbescŭ cu d-ta astfelŭ . . . Dér îmĭ insufli încredere, îmĭ vii ca şi când te-aşŭ cunósce de timpŭ îndelungatŭ . . . încâtŭ aşŭ puté sĕ-ţĭ mărturisescŭ tóte celea, căcĭ d-ta eştĭ bunŭ, pe când ceilalţĭ. . . .

Ea vorbea érăşĭ, adêncindu-se în ganduri ca şi când ar vorbi cu sine însaşĭ.

René o asculta cu încordare s'ar puté ḑice cu dragoste. Totŭ ce aparţinea acestei fete stranii îlŭ interesa. Frumseţa ei, limbagiulŭ ei, intonaţiunile vocei sale aveau unŭ caracterŭ, care o făceau a se deosebi completŭ de tóte celelalte femei, pe carĭ le cunoscuse elŭ până atuncĭ.

— Interiorulŭ nostru, reîncepù ea, e atâtŭ de întunecosŭ, tatălŭ meu e influinţatŭ de unŭ omŭ fórte periculosŭ, încâtŭ viitorulŭ mĕ îngrozesce . . . Atuncĭ îmĭ dau silinţa sĕ mĭ facŭ voiă, chiarŭ până la nebuniă, ca sĕ scapŭ de cugetele omorîtóre . . . şi de alte primejdii ce mi-se înfăţişéză . . . Cum le-aşŭ puté alunga într'altŭ chipŭ dela mine?

— Ei bine Ioană, tu nu jocĭ? se auḑì vocea dulce a Mariei.

Ea venise de braţŭ cu d-lŭ de Beaulieu ca sĕ-şĭ afle sora.

Ioana tresărì, apoi se rădicà emoţionată.

— Ai dreptate, ḑise ea, am statŭ aicĭ prea multŭ timpŭ . . . D-le Magnien, recondu-mĕ în sala de balŭ.

Şi René cu tînĕra fată reintrară danţândŭ valsulŭ.

III.

Câteva persóne plecaseră deja; în Spa balurile nu se prelungescŭ prea tare.

Lunga conversare a Ioanei cu Francesulŭ fusese remarcabilă.

. . . .

— Se vede bine, că nu e aci căpitanulŭ Roncy, ḑise o femeă slabă şi bĕtrână vecinei sale, cu unŭ surîsŭ plinŭ de rĕutate.

Cu atâtŭ mai bine pentru d-şóra Ioana, rĕspunse cealaltă, o persónă grăsună şi bine-voitóre. Ah! décă acéstă lungă conversaţiune ar puté sĕ fiă prefaţa unei căsătorii!

— A unei căsătorii! repeţì cu unŭ tonŭ amarŭ bĕtrâna. Bine, creḑĭ că o sĕ ia o fată atâtŭ de bizară, atâtŭ de compromisă ca Ioana de Werrières, fire-ar ea chiar şi avută? Şi averea marchisului e mai multŭ decâtŭ problematică.

. . . .

— Nu cunoscĭ pe tatălŭ meu? ḑise Ioana danţatorului ei. Vino, voiescŭ sĕ 'i te presentezŭ.

René se învoì şi fù condusŭ de d-şóra de Werrières spre galeria salei, unde erau câteva femei tinere, carĭ nu jucau. In apropierea uneia dintre ele şedea unŭ bĕtrânŭ, avêndŭ unŭ aerŭ distinsŭ; elŭ nu conversa cu nimenea; dér se distrăgea singurŭ, lovindŭ mereu cu unŭ beţigaşŭ în marginea ghetei.

— Étă-lŭ, ḑise Ioana, îndată ce'lŭ ḑărì, increţindu şĭ frumósele sprîncene; étă tatălŭ meu, viséză. Ea se oprì dinaintea marchisului.

— Vei vedé că nicĭ nu mĕ va observa . . . Ah! când e absorbitŭ de visiunile lui, ai puté da la urechea lui cu pistolulŭ, şi abia credŭ că ar ḑice: Poftiţĭ?

Şi ea lovì cu latulŭ vêntuarului (eventailului) sĕu, braţulŭ marchisului..

— Tată, ḑise ea, permite-mĭ sĕ-ţĭ presentezŭ pe d-lŭ René Magnien.

notarulŭ amintitŭ îndată ce a sciutŭ că senatulŭ scolarŭ a hotărîtŭ ca în loculŭ bordeiului de scólă din presentŭ va zidi alta corĕspundĕtóre atâtŭ legilorŭ câtŭ şi cerinţelorŭ timpului: îndată a devenitŭ nervosŭ şi a eruptŭ în contra celei mai nobile întreprinderĭ ca şi cum i-ar ataca vr'unŭ interesŭ personalŭ, edificiulŭ menitŭ pentru desvoltarea culturală.

Aşa în 18 Decemvre 1886, când a ţinutŭ adunare comunală publică în casa judelui, a eruptŭ contra edificărei ḑicêndŭ: nimenea nu este îndatoratŭ a suporta spesele edificărei, că dênsulŭ pe orĭ care îlŭ va mântui dela plătire, că dênsulŭ cu vr'o 600—800 fl. arŭ fi în stare a ridica o scólă din lemnŭ, pentru ce atâtea spese. Fiindŭ în ḑiua amintită sĕrbătóre şĭ'a alesŭ bine timpulŭ de a turbura, însĕ judele de atuncĭ Michailŭ Cinege l'a provocatŭ cu umilinţă şi cu multŭ respectŭ înaintea mulţimei ca sĕ şĭ mai astêmpere puţinelŭ mânia, căcĭ vorbesce în contra unui lucru pe care însuşĭ arŭ trebui sĕ-lŭ părtinéscă. Ar trebui sĕ scie D. notarŭ că pe stégulŭ timpului din presinte este scrisŭ: cultură şi înaintare, dela acésta atêrnă binele patriei şi îndestulirea popórelorŭ." Mirosulŭ acestei vorbirĭ tulburătóre a sositŭ şi până la mine, ca la preşedintele şcolarŭ. La momentŭ m'a adusŭ în puţină perplexitate, însĕ cugetai: s. scriptură ḑice: „de va pĕcătui contra ta fratele tĕu, mergĭ mustră-lŭ pe dênsulŭ între tine şi elŭ singurŭ; de te va asculta, ai dobênditŭ pe fratele tĕu. Dér de nu te va asculta atuncĭ mai ia împreună cu tine pe unulŭ séu doi, ca prin gura a doi séu a trei martorĭ sĕ se întăréscă totŭ cuvêntulŭ." Math. 18, 15, 16.

Conformŭ acestorŭ îndrumărĭ într'o epistolă privată şi amicală l'am provocatŭ pe D. notarŭ: sĕ se lase de sofismele tulburătóre, carĭ strică unei cause comune, dér nicĭ că este frumosŭ a se amesteca în afacerile altora în a scormoni în ele, sĕ înveţe a rĕmânea în cerculŭ sĕu de activitate; acésta o pretinde bună înţelegerea şi pacea.

Cu siguritate sciu că rêndurile mele le-a primitŭ, nu însĕ sfaturile, căcĭ în 7 a l. c. Avramŭ Mădăraşŭ, judele comunalŭ de nou mĭ-a amintitŭ că ḑeu nu scie cum se va ḑidi scóla, că „onoratulŭ notarŭ fórte vorbesce în contra ḑidirei şi unii dintre ómenĭ începŭ a-i primi sfatulŭ."

Onor. d-le pretore supr.! Precum apare din cele enumĕrate acestŭ oficiantŭ, fórte greşitŭ conceptŭ are despre ceea ce-i este datorinţa şi ca diregĕtorŭ cutéză a agita contra legei şi tocmai atuncĭ când stă faţă cu o causă fórte însemnată, când dînsulŭ ar fi chematŭ ca prin tactŭ finŭ sĕ lumineze poporulŭ, dela care îşĭ primesce pânea, ce este crescerea, ce demândă în privinţa acésta legile sancţionate de Maiestatea Sa. Căcĭ potŭ fi legile cele bune de instrucţiune pe chârtiă, décă acele se atacă chiarŭ din partea acelora, carĭ suntŭ chemaţĭ mai de aprópe a-le esecuta. Ar mai trebui sĕ sciă d. notarŭ, că înaltulŭ Ministru de Culte şi în dênsulŭ trebue sĕ doréscă a vedé unŭ oficiantŭ onorătorŭ de legĭ, şi dela dênsulŭ încă trebue sĕ aştepte că în cerculŭ sĕu de activitate sĕ facă atâta pentru deşteptare şi crescere câtŭ póte, firesce bine, nu însĕ precum face.

Scopulŭ sĕu adevĕratŭ nu i-lŭ cunoscŭ, mai puţinŭ sciu ce voesce a ajunge.

Destulŭ de bine scie d. notarŭ, că planuiŭ şi repartiţia şcólei din vorbă a fostŭ susternută înaltului nostru guvernŭ diecesanŭ, şi acesta ca forŭ supremŭ legitimŭ preste şcólele nóstre confesionale l'a întăritŭ şi aprobatŭ.

Aceea sciu ce póte ajunge prin tulburările sale, că adecă unii poporenĭ mai credulĭ nu vorŭ lucra nicĭ cu jugulŭ nicĭ cu luculŭ de mână, ba vorŭ fi şi de aceia, carĭ nu vorŭ solvi sumele repartite pe rêndŭ, dér şi în urmă la aceştĭ bieţĭ ómenĭ li-se adaugă greutate, ca décă senatulŭ şcolarŭ este împuternicitŭ, după legile statului, ca representaţiune comunală în trebile comunale, aşa şi senatulŭ şcolarŭ îşĭ póte împlini trebile sale, póte aduce hotărîrĭ legitime, carĭ suntŭ obligătóre pentru toţĭ aceia, carĭ se ţinŭ de acea confesiune. Prin aceste tulburărĭ póte ajunge şi aceea, că pre cei carĭ nu vorŭ plăti regulatŭ îi va ajunge esecuţia; şi acuma întrebŭ, ce bucuriă va avé d. notarŭ, că poporenii renitenţĭ vorŭ plăti şi spese de esecuţiă? Séu dóră acesta îi este scopulŭ? Acesta este scopŭ de totŭ greşitŭ!

Pentru aceea te rogŭ cu onóre Onor. d-le pretore supr.. ca în modulŭ prevĕḑutŭ în legĭ sĕ iei la întrebare pe d. notarŭ pentru fapta sa necualificată şi sĕ ţinĭ cea mai strictă cercetare, senatului nostru şcolarŭ sĕ-i dai deplină satisfacţiune, celui vinovatŭ pedépsa meritată. căcĭ din contră acéstă procedură ilegală îmĭ voiu ţiné de datorinţă a o face cunoscută Episcopului nostru diecesanŭ şi Ministrului de Culte.

Iĕuţii de susŭ, 8 Maiu 1887.

(Va urma.)

Afacerĭ locale.

Erĭ *a arsŭ* în suburbiulŭ *Scheiu,* si anume de astădată a arsŭ coperişulŭ unei case pe Tocile lângă móra lui Pellionis. Acesta este alŭ doilea focŭ întêmplatŭ în timpŭ de o lună în numitulŭ suburbiu. Faptulŭ în sine că a arsŭ de douĕ orĭ într'unŭ timpŭ aşa de scurtŭ nu e ceva estraordinarŭ, dér lucru cu totulŭ surprinḑĕtorŭ este, că unŭ suburbiu aşa de estinsŭ, unde clădirile suntŭ parte mare de lemnŭ şi decĭ mai espuse focului, şi unde e mai mare lipsă de apă ca în orĭ ce altŭ suburbiu, nu dispune de nicĭ unŭ mijlocŭ de a puté imediatŭ lua mĕsurĭ de apĕrare contra focului. Până ce sĕ soséscă pompierii dela centrală, póte sĕ încingă foculŭ o stradă întrégă. Chiar şi în casulŭ de faţă pompierii au sositŭ, când din norocire foculŭ era cu totulŭ înăbuşitŭ, aşa că pericululŭ se înlăturase, — negreşitŭ fiindŭ că distanţa dela centrală până pe Tocile e fórte mare. Destulŭ că unŭ suburbiu cu o 1500 de case pe o suprafaţă fórte estinsă nu posede acolo în centrulŭ lui nicĭ o pompă corĕspunḑĕtóre, care sĕ pótă fi folosită în asemenĭ casurĭ de nenorocire. La o singură pompă vechiă nevoiaşă, cum avéu înainte vreme veciniile, e avisatŭ aḑĭ întregŭ suburbiulŭ, pompă care precum au doveditŭ focurile din urmă, nu mai corĕspunde de locŭ scopului.

Nu înţelegemŭ, cum s'a pututŭ ca comuna, care a procuratŭ pompe pentru celelalte părţĭ ale oraşului, n'a făcutŭ până acuma nimicŭ pentru Scheiu; nu înţelegemŭ de ce în acestŭ suburbiu sĕ nu se afle unŭ depositŭ de aparate necesare pentru întêmpinarea periculului, îndată ce se iveşte, care, precum s'a vĕḑutŭ acum o lună, póte lua dimensiunĭ enorme.

Ceea ce trebue sĕ reclamămŭ cu tótă puterea în interesulŭ locuitorilorŭ din acéstă parte a oraşului nostru, este că Scheiulŭ sĕ fiă pusŭ în posiţiă de a se puté apĕra ca succesŭ în casurĭ de incendiu. De aceea atragemŭ atenţiunea locuitorilorŭ din Scheiu, dér şi a administraţiunei oraşului asupra acestei urgente cestiunĭ, a cărei resolvare mulţămitóre nu mai sufere nicĭ cea mai mică amânare.

Furnisare pentru căile ferate Camera comercială şi industrială din Braşovŭ aduce la cunoscinţa cercurilorŭ interesate, că din partea direcţiunei generale a căii ferate ungare nordice din Budapesta s'a publicatŭ concursŭ cu oferte, pentru furnisarea materialului necesarŭ şi obiectelorŭ din inventarŭ pe anulŭ 1888, pe ḑiua de 30 Noemvre a. c. 12 óre din ḑi.

Amĕrunte se dau în cancelaria camerei comerciale şi industriale. Totŭ acolo se potŭ vedé listele de materialulŭ necesarŭ pe 1888 pentru calea ferată ungară vestică şi pentru căile ferate Budapesta—Cincĭ bisericĭ, Mohacĭ—Cincĭ-bisericĭ şi r. priv. cale Cincĭ bisericĭ—Barcĭa.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

AGRAM, 22 Octomvre. — După cum spunŭ foile oposiţionale, Crnadak, vice-primarulŭ Agramului, cu totŭ conclusulŭ de a se sista, ar fi depusŭ adressa consiliului comunalŭ în cancelaria cabinetului, unde a fostŭ primită.

MÜNCHEN, 22 Octomvre. — Unŭ autografŭ alŭ prinţului regentŭ către intendantulŭ generalŭ ordonă sĕ se represinte în curêndŭ la teatru dramele lui Schack şi Heyse.

DIVERSE.

Economicŭ — Cine n'a observatŭ, că pomii şi mai alesŭ prunii, în giurulŭ cărora s'a înţelenitŭ pămêntulŭ, stagnéză în crescere, li se usucă ramii şi în câţĭ-va anĭ se prăpădescŭ.— Acésta o causéză înţelenirea, decĭ pentru a scuti pomii contra acestei atrofiărĭ, e bine şi de lipsă, că tómna sĕ se sape în giurulŭ pomilorŭ în estensiune celŭ puţinŭ de unŭ metru. In fierbânţéla verei pomulŭ are necesitate de multă apă, pentru aceea trebue sĕ ne îngrijimŭ, ca stratulŭ inferiorŭ a solului se sbé în sine unŭ cuantŭ suficientŭ cu ocasiunea ploilorŭ abundante; ceea ce cu atâtŭ e mai de lipsă atuncĭ, când stratulŭ superiorŭ alŭ solului este înţelenitŭ, deórece e deplinŭ eronată părerea, că solulŭ e scutitŭ de evaporare prin ţelină, după ce este constatatŭ, că solulŭ înţelenitŭ evaporéză mai multă umeḑială, decâtŭ celŭ neînţelenitŭ.

S'a demustratŭ prin esperiinţă, că în decursŭ de 5 lunĭ de véră a evaporatŭ de pe unŭ jugĕrŭ înţelenitŭ cu 800' cubice mai multŭ, decâtŭ de pre altulŭ neînţelenitŭ, carele pre calea capilarităţei nu póte evapora atâta apă, câtŭ evaporéză frunḑele. Solulŭ înţelenitŭ pentru aceea arată mai umedŭ, pentru-că rădĕcinele sugêndŭ umeḑélă din straturile inferióre, o parte din aceea o dau stratului superiorŭ. — Mărimea evaporărei depinde multŭ şi dela natura solului, căcĭ multŭ diferă d. es. solulŭ argilosŭ de celŭ humosŭ etc. Pentru pomĭ altcum este daunăciósă nu numai ţelina, ci orĭ şi care altă plantă, a cărei rădĕcinĭ străbatŭ afundŭ séu suntŭ dese, de unde nu este consultŭ a sĕmĕna printre pomĭ luţernă, morcovĭ, napĭ, etc.

De multe orĭ se întêmplă de pomĭ frumoşĭ şi bine crescuţĭ nu rodescŭ, şi acésta o vedemŭ mai alesŭ la perĭ şi merĭ. In casulŭ acesta se póte ajuta aşa, că la unŭ pomŭ de 8—10 anĭ săpămŭ în giurŭ de trunchiu la una distanţă de $1^1/_2$—2 metrii unŭ şanţŭ latŭ de douĕ arşéuă şi afundŭ de 1—$1^1/_2$ metru, tăiămŭ rădăcinele, ce cadŭ în calea săpărei, apoi astupămŭ şanţulŭ cu pămêntŭ mai slabŭ.—Acésta lucrare încă sĕ se facă tómna. După căderea frunḑelorŭ e bine sĕ se ungă pomii cu varŭ subţiatŭ, pentru-ca sĕ-i scutimŭ contra insectelorŭ, ce caută refugiu prin cója lorŭ şi în contra rĕului, ce-lŭ causéză iérna temperatura alternantă; când adecă frigulŭ se schimbă cu căldura; în care casŭ cu deosebire partea de către sudŭ a pomului sufere multŭ, ceea ce se póte vedé pre cója cea sfârticată în acea parte.

Décă cuiva nu-i vine bine la ochĭ colórea albă a varului, atuncĭ póte mesteca în elŭ funingine, cenuşe, lutŭ şi balegă, tóte aceste astfeliu amestecate, încâtŭ sĕ resulte din ele una ciruială, carea cu ajutoriulŭ unei perie sĕ se pótă unge pe trunchiulŭ pomilorŭ. — Acésta scutesce pomii şi în contra iepurilorŭ. — *(Fóia bisericéscă şi scolastică).*

Cununiă. — D lŭ *Oscar Fiala,* oficialŭ-comptabilŭ şi sublocotenentŭ în reservă, îşĭ va serba cununia sa cu d-şóra *Ermina Schäser* Marţĭ în 25 Octomvre la órele $4^1/_2$ în biserica protestantă din cetate, în locŭ.

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

Tinĕrului i se închină cu respectŭ, şi rĕdicêndu-şĭ capulŭ privì în ochii marchisului. Ochii lui injectaţĭ de sânge rătăciau ca ai unui lunaticŭ şi lui René îi venì îndată prin minte că elŭ s'afla în faţa unui nebunŭ.

Dér marchisulŭ îndată îşĭ revenì în orĭ; trăsăturile lui fine îşĭ luară forma; elŭ surîse plăcutŭ, şi începù vorba cu plăcerea şi urbanitatea unui omŭ din timpulŭ celŭ mai modernŭ.

— Dorescŭ a'ţĭ face cunoscinţa ... Numele d-tale nu-mĭ este cunoscutŭ ... De sigurŭ nu eştĭ de origine din mica nóstră Belgiă. . . .

— Intr'adevĕrŭ, domnule marchisŭ, sunt Francesŭ.

— In casulŭ acesta póte ţĭ ar plăcé sĕ ne veḑĭ frumósele nóstre moşii dela ţéră. Décă vei veni érăşĭ la ţéră pe timpulŭ vênatului, aşŭ fi încântatŭ, sĕ te potŭ primi în castelulŭ meu dela Sombreffe . . .

— Da, d-le, décă îmĭ vorŭ permite ocupaţiunile.

— A! d-ta eştĭ ocupatŭ . . . . Nu eştĭ omŭ de litere, sperezŭ ḑise marchisulŭ, şi corigêndu-se cu unŭ aerŭ furiosŭ continuà: Pe ómenii de litere îi detestezŭ . . .

— Nu, nu, domnule, n'am publicatŭ de când sunt nicĭ o iotă. . . . Sunt numai inginerŭ.

— Ah! acésta e altceva! ḑise marchisulŭ liniştindu-se. Apoi îndată îşĭ plecà érăşĭ capulŭ şi recăḑù în visurile sale.

— Sĕ mergemŭ de aicĭ, ḑise tînĕrului Ioana, lăsându-şĭ cu fineţă mica ei mână mănuşată pe braţulŭ lui.

— Aşa dér d-ta eştĭ inginerŭ. . . . Câştigĭ mulţĭ banĭ? îlŭ întrebà ea cu unŭ tonŭ curiosŭ, privindu-lŭ aspru în ochĭ.

— Oh! nu, ḑise René suspinândŭ, încă nu; póte mai târḑiu. . . .

— Insĕ aceea va fi pré târḑiu, ḑise ea cu unŭ accentŭ straniu.

Apoi ea încercà a surîde.

— Vino sĕ ne reîntoarcemŭ lângă dómna de Brissac.

Şi René punêndu-se cu totulŭ pe gândurĭ, voindŭ a ghàci ceea-ce avea sĕ însemne cuvintele Ioanei: »aceea va fi pré târḑiu," o reconduse lângă vĕduva, care era privită ca conducĕtórea d-şórelorŭ de Werrières, şi care îşĭ împlinea sarcina cu tótă eleganţa, tractândŭ în modŭ batjocuritorŭ cu ómenii de orĭ-ce vêrstă arŭ fi fostŭ, carĭ se aflau în jurulŭ ei.

IV.

După ce René s'a reîntorsŭ în Franţa şi şĭ-a vĕḑutŭ ér de lucrurile sale de mai nainte, nu'şĭ puiù abate gândurile dela frumósa tînĕră a cărei cunoscinţă o făcuse în Spa. Elŭ a părăsit'o fiindŭ convinsŭ că, décă mai rĕmânea lângă ea, acéstă încântătóre fată i-ar fi răpitŭ inima: elŭ îşĭ blăstĕma miseria care îi luase orĭ ce speranţă de a şĭ-o putea face soţiă.

Insĕ o împregiurare neprevĕḑută îi transformà viéţa. Unŭ consângénŭ îndepărtatŭ, pe care nu-lŭ vĕḑuse nicĭ-odată, murì lăsându-i moştenire tótă averea sa.

Indată ce René auḑì acéstă veste, îşĭ ḑise că, décă i-ar succede sĕ fiă iubitŭ de Ioana, acum nu arŭ mai întêmpina nicĭ unŭ obstacolŭ materialŭ care sĕ li se pună 'n cale. Bucuria ce-i cuprinse inima d'odată, chiar şi numai credinţa în speranţă, îlŭ făcù se recunóscă tótă puterea sentimentului pe care ea îlŭ inspirase deja.

Pe când elŭ îşĭ sfărîma capulŭ, căutândŭ sĕ afle mijloculŭ celŭ mai bunŭ, pentru a sĕ puté întâlni cu tînĕra fată, étă că primesce dela marchisulŭ de Werrières, căruia îşĭ lăsase adresa, o scrisóre, în care i se aducea aminte că era aşteptatŭ la Sombreffe, unde vênătórea era sĕ se încépă.

René primì invitaţiunea, anunţândŭ numai că era în doliu, în urma morţii unui consângénŭ alŭ sĕu, însĕ fără a vorbi de averea ce avea s'o ereḑéscă, şi într'o diminéţă a lunei lui Noemvre plecà spre Belgia.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 80 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	99 10
Rentă de hârtiă 5%	86.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 —
Bonurĭ rurale ungare	103.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 80
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 25
Renta de hârtiă austriacă	89.35
Renta de arg. austr.	82.60
Renta de aurŭ austr.	111 50
Losurile din 1860	135.25
Acțiunile băncei austro-ungare	887.—
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	283.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.93
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.40
Londra 10 Livres sterlinge	125.50

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$93^{1}/_{2}$	$94^{1}/_{2}$
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	$91^{3}/_{4}$	$92^{1}/_{4}$
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$87^{1}/_{2}$	$88^{1}/_{2}$
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.^{1}/_{4}$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 21 Octomvre st. n. 1887.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.56	Vênd.	8.53
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.92
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.36
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.